

čtvrtek 23. ledna 2025

GRAND festival SMÍCHU

Východočeské divadlo Pardubice
21.—28. 1. 2025

3

Dnes soutěží... Činoherní klub, Praha

Pardubice som kedysi dávno poznal len vďaka perníku, dostihy ma nelákali. Až vlni som ich navštívil prvýkrát, dovtedy som bol vždy len na železničnej stanici. Prvé stretnutie bolo krátke – poznávacia zastávka cestou na Jiráskův Hronov.

Hráči v pražskom Činohernom klube mali práve svoje prvé prázdniny, boli ešte pred premiérou, ale mali už začiatok i koniec.

Apropo, koniec...

Zvedavý som bol najmä na pardubické krematórium, ktoré som poznal o čosi kratšie ako perník, ale len v čiernobielej podobe, z filmu Spaľovač mŕtvol podľa prózy Ladislava Fuksa. Mám rád groteskných autorov (aj Gogol je groteskný autor), drsný humor, krematóriá a Rudolfa Hrušínského. Mám rád dobrých hráčov. Prechádzal som sa historickým centrom. V jednej z bočných uličiek práve parkoval pohrebný voz, bol otvorený. Za krátko vyniesli a naložili nebožtíka. Možno sme mali spoločnú cestu... Bol krásny slnečný deň, ale krematórium bolo zatvorené, opustené, tiché, veľmi fotogenické. Vedel som, že Činoherný klub sa chystá oslavovať šesťdesiat rokov. Ale ešte som netušil, ako dopadne premiéra, akí dobrí budú naši hráči, tobôž, že už o pár mesiacov vycestujú spolu do Pardubíc na GRAND Festival smiechu.

A neuvěřitelné se stalo skutkem.

Miro Dacho, dramaturg inscenace Hráči

25 Lukáš Brutovský: Hráči, rizika a přenos naší tíhy

Divadelní režisér **LUKÁŠ BRUTOVSKÝ** se vrátil na pražskou scénu, aby v Činoherním klubu představil Gogolův text. V rozhovoru rozebírá nejen podstatu soutěžní inscenace **Hráči** a její vazby na slavnou inscenaci Ladislava Smočka, ale také širší úvahy o tématu hry a síle textu. Nastihuje také to, co by mělo divadlo divákům přinášet – či spíše brát. Co všechno obnáší tvorba v prostředí Činoherního klubu? Proč touží po „tvorivej nepřípravenosti“? Lukáš Brutovský nabízí fascinující pohled na divadelní tvorbu a na to, co Hráči znamenají v dnešním kontextu.

O čem jsou Hráči? A pojí něco vaši inscenaci s tou od Smočka?

Možno o neodignorovateľnej nepredvídateľnosti. Môžeme sa sebaľepšie pripraviť, príležitostí ako naraziť je mnoho. Môžeme to skúsiť akceptovať, alebo sa zbláznit, alebo naraz. V inscenácii je straší Smočkova interpretácia v podobe niekoľkých zvukových halucinácií, páči sa mi táto forma zaradenia do kontextu. Obrovský oblúk sa ale nekoná, myslím, že ani nemôže.

Co znamená v životě „neriskovat, nebo naopak riskovat“?

Obsahom rizika je to, že svoj pravý obsah vyjavi až po tom, ako ho podstúpime, a podľa toho, ako dopadne. Inak je definícia toho, čo už je riziko, vysoko subjektívna.

Činoherní klub je známý svým komornějším prostředím. Jak tento prostor ovlivnil režijní koncept Hráčů?

Áno, v súvislosti s prostredím ČK sa skloňuje komornosť, tzv. civilný prejav, dôraz na detail a pod. To všetko prirodzene vplýva na skúšobný proces. Prináša to istý typ kvality a výrazu, ktorý nie je vôbec zanedbateľný – ale na druhej strane aj mantinely a viac či menej vedomé obmedzenia, ktoré vychádzajú z predstavy, že tu je nejaký úzus, ako sa robí tzv. komorné divadlo. Možno by bolo zaujímavé sledovať, či sa v budúcnosti v ČK podarí dosiahnuť nejakú „novú komornosť“.

Jaký byl proces zkoušení této inscenace a co vás na spolupráci s herci překvapilo nebo potěšilo?

Pohotovosť. Schopnosť reagovať, tendencia k súhre. Všetko vo zvýšenej miere a bez výnimky. Dúfam, že sa nikoho nedotknem, ak ešte zvlášť vyzdvihnem stretnutie s Ondrou Rychlým a Honzou Hájkem. Akokoľvek rozdielni, sú na krátkom zozname živých ľudí, ktorí posúvajú moje myslenie o herectve. Za to som vďačný.

V čem podle vás tkví síla Gogolových textů? Mají co říct současnému divákovi, a pokud ano, jak jste se snažil tuto univerzálnost zvýraznit?

Snažil som sa miestami prekročiť rámec tzv. inteligentnej komédie (čo často v preklade znamená „vtipné, ale nie príliš, tak trochu s presahom, ale vlastne bez“) smerom ku grotesknejšiemu, temnejšiemu tónom – zdôrazniť, že tu je niečo, čo nás presahuje. Nevieť, do akej miery sa nám to podarilo – ale toto chcelo byť interpretačné špecifikum inscenácie.

Jakým způsobem vytváříte inscenace? Existuje nějaká vaše režijní metoda?

Neexistuje. Pokušám sa o funkčný pomer medzi pripravenosťou a improvizáciou. V ostatnom čase viac túžim po tvorivej nepripravenosti. Možno je to náznak metódy, ale možno je to len prežlečená úna.

Co by podle vás měly komedie divákům přinášet?

Možno by divadlo nemalo prinášať nič. Mohlo by skôr brať – sňať z nás niečo. Prideme do divadla, niečo odovzdáme, odídeme trochu ľahší.

Je nějaký text, autor nebo téma, které byste rád v blízké době inscenoval?

Nie som typ tvorca, ktorý chodí od divadla k divadlu s portfóliom nápadov. Výber textu alebo témy je pre mňa ťažký proces – pretože zmysel rozhodnutia sa vyjaví až neskôr, ak vôbec. Takže s väčšou alebo menšou chuťou strieľam naslepo. AnR

Kdo letos usedá na místa porotců GFS?

Včera jsme vám představili Radmilu Hrdinovou, jednu z našich nejvěrnějších porotkyň, která s festivalem žije už bezmála dvacet let. Dnes ze čtveřice členů odborné poroty dáme prostor další dámě, dramaturgyni festivalů pro děti a mládež **KAROLE ŠTĚPÁNOVÉ** z pražského Divadla v Dlouhé, která v naší porotě poprvé zasedla v roce 2018.

Karolo, jezdiš po republice, vybíráš vhodné inscenace pro festivaly – Dítě v Dlouhé a Festival 13+, které jsou určeny dětem a mládeži. Jsou to diváci, kteří ocení komedie, nebo spíš vážnější témata?

Myslím, že to není buď/anebo. Mladí diváci – stejně jako diváci jakéhokoliv jiného věku – ocení především to, když jim představení přinese silný zážitek, když je vytrhne z reality a vtáhne je do svého světa. A není rozhodující, jestli při tom budou plakat smíchy, nebo dojetím. Komedie se může jevit jako snazší cesta pro oslovení mladých, a tím pádem méně zkušených diváků, ale má zároveň hodně úskalí. Humor je do značné míry generačně specifický a k trapnostem stačí málo. Na druhou stranu nejen mladí dospělí, ale i hodně malé děti, dokonce batolata, dokáží poznat a ocenit dobrý vtip či pohybový gag a zcela bezprostředně se v divadle smát.

Daří se komediálnímu žánru v Praze? A kteří čeští autoři tě v poslední době zaujali?

Vzhledem k tomu, že Praha má nejvyšší počet divadel v poměru k počtu obyvatel v Evropě (ano, více než Londýn, Berlín či Vídeň), tak se dá předpokládat, že docela významná část z nich se ve větší či menší míře komediálnímu žánru věnuje. Diváci se totiž v divadle chtějí bavit i v Praze. Jakou mají konkrétní inscenace úroveň, to už je samozřejmě jiná otázka. Kromě autorů, kteří se i na GFS objevují opakovaně (Dianiška, Havelka, Levínský, Zelenka...) mě v poslední době zaujal Jaroslav Rudiš s Petrem Pýchou a jejich Oslava v Klicperově divadle v Hradci Králové. A také Jan Šotkovský a jeho Čarodky (Vejmínek, Brno).

JaU

25 Fichtl jako zábavná a nostalgická jízda do minulosti

Divadelní inscenace **Fichtl** z Divadla Bolka Polívky byla součástí prologu GRAND Festivalu smíchu 2025. Fichtl je motorka a hořká komedie, která diváky přivádí do poloviny osmdesátých let minulého století. Příběh sleduje dospívání party kluků na malém městě za doby normalizace.

Hlavní postava Eda (Pavel Liška), kterému se říká Pako, prožívá první lásku a touží po řidičáku. Jeho kamarád (Michal Isteník), zvaný Čočka, sdílí podobné pocity. A oba milují petardy. Vlastně všichni kluci kolem nich. To vše se odehrává v dýmu doby, kde všichni po něčem touží, hlavně po motorce. Pavel Liška a Michal Isteník jsou na jevišti autentické komediální duo, přičemž Isteník ztvárňuje více postav, což přidává inscenaci na dynamice. V jeho podání poznáme postavy dospělých i mladých šikanátorů. Jejich vzájemná chemie vytváří prostor pro improvizaci. Živý hudební doprovod Fichtlbandu umocňuje atmosféru doby. Kostýmy, obuv a doplňky věrně zrcadlí osmdesátky, stejně jako scéna – garážová vrata. Místo, za nímž se neustále něco děje, opravuje, tvoří nebo kutí. Takzvaně „dodělej si doma“.

Postavy se snaží najít kousek svobodného jednání. To všechno v tepláčkách a za bouřlivé puberty. Porovnávání je přirozenou součástí lidské povahy. Naše vnímání je často zkreslené brýlemi nostalgie. První lásky a první piva, to člověku nikdo nevezme. Příběhy, které jsou nám v inscenaci vyprávěny, nejsou nijak originální, možná právě to má dovést diváka ke vzpomínce na každodennost a znova ji s úsměvem prožít.

Celkově je Fichtl zábavnou a nostalgickou jízdou do minulosti, i když fichtl je trochu „přechlastanej“.

AnR

Připravil R. Smetana, úprava K. Formánková, grafika na titulní straně F. Brýdl a L. Bukačová

Realizaci projektu podporuje:

Významní sponzoři:

CH&T PARDUBICE
ČLEN SKUPINY ENTERIA

GRAND

Ubytování
zajišťuje:

Sponzoři cen festivalu:

Sponzoři festivalu:

Hlavní mediální partner:

Mediální partneři:

GRAND Festival smíchu se koná pod záštitou ministra kultury ČR Martina Baxy, hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického, primátora města Pardubic Jana Nadrchala a prezidenta Herecké asociace Ondřeje Kepky. Za finanční podpory Ministerstva kultury, Pardubického kraje a statutárního města Pardubice.